

Det Kgl. Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår dato 10.06.2013
Deres dato 22.03.2013
Vår referanse HMR
Deres referanse 12/632

HØRINGSSVAR - NY FORSKRIFT TIL FAGSKOLELOVEN

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) viser til ovennevnte høring.

Denne høringsuttalelsen representerer NHO fellesskapet, som omfatter landsforeninger og regionskontorer. I denne høringsuttalelsen har to av våre store landsforeninger og brukere av norske fagskoler skrevet inn særmerknader knyttet til særlig viktige hensyn innen for sine respektive fagområder.

Da Stortinget vedtok revisjonen av fagskoleloven i 2010, ga de tydelige føringer på at intensjonen var å gjøre overgangene i utdanningssystemet mer fleksible for studentene. Oppnådd kompetanse i en del av utdanningssystemet skulle verdsettes i en annen del av utdanningssystemet, og da spesielt mellom fagskoleutdanning og høgskole- og universitetsutdanning.

Dette er også fastslått i høringsbrevet fra KD: *"Hovedhensikten med den foreslåtte forskriften er å bidra til mer fleksible overgangsmuligheter mellom fagskoleutdanninger og mellom fagskoleutdanninger og annen utdanning både nasjonalt og internasjonalt."*

NHO legger dette til grunn for høringsuttalelsen.

Kommentarer til § 1Innpassing og fritak

Den foreslåtte forskriftsteksten med kommentarer mener NHO fanger opp et av de helt sentrale behovene ved en utdanning som er karakterisert gjennom nærhet til arbeidsmarkedet, stor fleksibilitet og evne til å tilpasse seg skiftende behov. En slik mulighet til å innpasse fagskolepoeng fra andre godkjent fagskoleutdanninger er en forutsetning for å etterleve fagskolens egenart. Vi viser her til eksempler fra to av våre største landsforeninger og brukere av fagskoleutdannede.

Forskriften må legge til rette for at fagskolen kan tilby fagskoleutdanning som er inndelt i korte spesialiserte emner, som inngår som ledd i en godkjent fagskoleutdanning. NHO mener at dette må komme tydelig fram i forskriften. Fagskolen må i likhet med høyskolen få mulighet til å tilby kortere kurs i spesialemner dersom de er del av en godkjent fagskoleutdanning.

Behovet for slike kortere emner er begrunnet i følgende § 1a:

Fagskolelovens § 1a sier at det skal tilbys fagskoleutdanning som tar hensyn til lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder.

Næringslivet har i økende grad behov for spesialkompetanse innen smale profesjoner og fagemner. Eksempel på dette er behovet for spesialkompetanse innen byggenæringen. Det må være mulig for fagskolen å tilby spesialisering i f.eks. restaurering og rehabilitering dersom dette er emner i allerede godkjente utdanninger, jf. eksempel nedenfor fra Byggenæringens Landsforening

Tilsvarende behov er det i elektrobransjen der ekom-forskriften krever en spesialmodul på 15 fagskolepoeng for å kunne forestå arbeid på elektroniske kommunikasjonsanlegg. Dette som del av, eller som tillegg til, en toårig elektro fagskoleutdanning.

Målgruppen er oftest personer som er i arbeid, gjerne i små bedrifter, og det må derfor være mulig å ta spesialiseringsemner ved siden av arbeid. Mange vil ikke ha mulighet til å ta et halvt år eller mer i sammenheng, men vil kunne ta enkeltemner fordelt over tid mens de er i arbeid, som så eventuelt kan settes sammen i en fagskoleutdanning. Det er svært viktig at den enkelte da får en formell dokumentasjon for gjennomført emne som gjør at bedriften kan dokumentere at den har den aktuelle kompetansen.

Se for øvrig vedlegg som begrunner dette kravet i konkrete eksempler fra de to bransjene.

Kommentarer til § 2 Tilknytningskrav for utstedelse av vitnemål

Med henvisning til annen høyere utdanning og fagskoleutdanningens egenart mener vi prinsippene på dette punktet bør være a) at det er enkle regler som er lette å praktisere, og b) at det er en minste grense for det antall studiepoeng som må være avlagt ved den fagskolen som utsteder vitnemålet.

NHO mener det bør settes samme studiepoengkrav til alle fagskoleutdanninger (1/2 til 2 år). Dette tilfredsstillende kravet i punkt a). Vi mener dette bør settes til 15 studiepoeng i punkt b) for å sikre nødvendig fleksibilitet og overførbarhet.

Departementet foreslår at anledningen til å tildele fagskolepoeng skal avgrenses fra studenter som starter et studium fra høsten 2013. Prinsippet blir da at det blir avgjørende når studenten starter et studium kontra innholdet i studiet. Dette vil oppleves urimelig for studenter som har tatt fagskolestudier eller er i ferd med å gjennomføre fagskolestudier som bygger på den samme NOKUT-godkjenningen og dermed med samme innhold. Sett fra fagskolene sin side

vil skillet på høsten 2013 virke ganske kunstig da de allerede i to år har rapportert inn studentenes gjennomførte fagskolepoeng til offentlige myndigheter.

Vi foreslår i stedet at fagskolene får anledning til å utstede vitnemål som spesifiseres med fagskolepoeng/studiepoeng for NOKUT-godkjente utdanninger fremt den bygger på samme godkjenning som de gjeldene tilbudene.

Dersom dette skulle få økonomiske konsekvenser i form av oppnådd stipendandel fra Lånekassen som ellers ikke hadde vært oppnådd med dagens regler, så har vi forståelse for at retten til å få innvilget en stipendandel må avgrenses til å gjelde for studenter som starter fra høsten 2013 slik at dette ikke får budsjettmessige konsekvenser. Dette gjelder vel å merke ifm. godkjente deler/emner av en fagskoleutdanning. Studenter som har fullført og bestått en komplett fagskoleutdanning, må selvsagt ha rett til sin stipendandel som tidligere.

Kommentarer til § 3 Fagskolepoeng

Vi legger til grunn at uttrykket "*annen utdanning*" også innbefatter universitets- og høyskoleutdanning. På denne bakgrunn finner vi det underlig og uegnet som virkemiddel at Kunnskapsdepartementet foreslår å innføre fagskolepoeng.

Fagskolepoeng kan i beste fall løse overgangen mellom de ulike fagskoleutdanningene. Erfaring viser imidlertid at høyskoler kun unntaksvis anerkjenner fagskolepoeng ved innpasning til en bachelorutdanning. Tilsvarende godtas aldri en bachelorgrad som består av en kombinasjon av fagskolepoeng og studiepoeng som grunnlag for opptak til en masterutdanning.

NHO har en rekke ganger, både gjennom Nasjonalt Fagskoleråd og andre organer, påpekt det uheldige i å institusjonalisere et eget poengsystem for fagskoler, som utelukkende bidrar til en blokkering av karriereveier og ikke den fleksibiliteten som fremheves om intensjonen med forskriftsendringen.

NHO foreslår derfor at forskriften innfører studiepoeng for fagskoleutdanning da dette best vil ivareta de tydelige intensjonene og føringene som ble gitt av Stortinget da fagskoleloven ble revidert i 2010.

Det er etter NHOs mening slik at fagskolepoeng både svekker attraktiviteten til fagskoleutdanning og motvirker fleksibilitet. Eksempler på dette er:

- Mange fagskoler har avtaler med utenlandske universiteter om innpasning av fagskoleutdanninger inn i en bachelorutdanning. Erfaring viser at når disse studentene kommer tilbake til Norge og søker om opptak til et masterstudium så blir de uten unntak avvist. Begrunnelsen er at studentene kun kan dokumentere tilsvarende 60-120 studiepoeng fra det utenlandske universitetet. Fagskolepoengene som de har oppnådd ved en norsk fagskole teller ikke - på tross av at de har en oppnådd bachelorgrad ved et utenlandsk universitet.

- Studiepoeng for fagskoleutdanning vil bidra til å øke anseelse og på en bedre måte støtte en ønsket karriereutvikling. Særlig vil dette være en vesentlig forutsetning for å styrke overgangen fra en fagskoleutdanning til en høgscole- eller universitetsutdanning.
- Erfaringer fra Danmark viser også at bl.a. felles poengsystem for fagskoler (erhvervsakademier) og høyskoler- og universiteter har bidratt til en god utvikling og sterk vekst i fagskoleutdanningene over de siste årene.

NHO vil samtidig presisere at vi ikke foreslår at studiepoeng oppnådd ved en fagskoleutdanning skal gi automatisk innpassing i en bachelorutdanning uavhengig av innhold. Dette forutsetter at det må utvikles fornuftige overgangsordninger der læringsutbytte fra fagskolen vurderes inn i det aktuelle universitets- eller høgscolestudium og tildeles studiepoeng i samsvar med slike vurderinger.

Til § 4 Felles vurderingsuttrykk

NHO støtter forslaget og har ingen ytterligere kommentarer på dette punktet.

Norsk industri støtter ikke NHOs syn på innføring av studiepoeng for fagskoleutdanning. De begrunner sitt syn i en egen høringsuttalelse.

Vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON

Avd. Kompetanse

Are Turmo

Avd. direktør

Vedlegg til høringsuttalelsen:

Eksempel fra Byggenæringens Landsforening (BNL)

Manglende tilbud for håndverkere og fagarbeidere til videreutdanning og spesialisering i lærefaget er en utfordring. I samarbeid med Riksantikvaren og Vox arbeider Byggenæringens Landsforening (BNL) med et prosjekt for å utvikle og etablere videreutdanning for håndverkere innen restaurering og rehabilitering. I november 2012 ble det levert en første prosjektrapport, Godt håndverk for nye generasjoner. Her dokumenteres et stort sprik mellom behovet for kompetanse og tilgangen på kompetanse gjennom dagens utdanningstilbud.

I Meld. St. 35 (2012-2013) *Framtid med foffeste* (s. 51-52) framheves det at det er et stort behov for etter- og videreutdanningstilbud til alle håndverkere som skal arbeide med eldre bygg. Prosjektet med Riksantikvaren og Vox nevnes spesielt som tiltak departementet vil sette i gang.

Kunnskapen det gjelder bygger på fag-/svennebrev, er yrkesrettet og direkte rettet mot et dokumentert behov i arbeids- og næringsliv. Fagskolen peker seg derfor ut som egnet tilbyder av utdanningen.

Innen arbeid med restaurering og rehabilitering trengs det kompetanse både på fagskole- og høgskolenivå, ref. Meld. St. 35 (s. 51). En del håndverkere som tar spesialisering på fagskolenivå vil ønske å gå videre, for eksempel til bachelorstudiet i teknisk bygningsvern på Høgskolen i Sør-Trøndelag. Disse vil utgjøre en viktig rekrutteringsbase til bachelorutdanningen. Det er ytterst viktig med fleksible overgangsmuligheter og at innholdet i fagskoleutdanning kan gi fritak for deler av høgskoleutdanningen når det er relevant.

BNL vil også vise til Meld. St. 28 (2011-2012) *Gode bygg for eit betre samfunn* (s. 36) hvor det slås fast at økt kompetanse i alle ledd er en av de viktigste utfordringene for byggenæringen i årene som kommer. Regjeringen har derfor etablert Bygg21, et bredt og langsiktig samarbeid mellom myndigheter, byggenæringen og andre sentrale aktører for å utvikle en kunnskapsbasert næring og øke kompetanse og gjennomføringsevnen. I Bygg21 vil regjeringen vurdere systemer for etter- og videreutdanning i byggenæringen innenfor rammen av gjeldende regelverk og ansvarsdeling og vurdere fagskolens rolle for å få til et kompetanseløft i næringen.

BNL mener at det må finnes faglige karriereveier innenfor det ordinære utdanningssystemet for de med fag-/svennebrev som ønsker å videreutvikle seg i sitt lærefag. Det innebærer at det må etableres tilsvarende muligheter for fagarbeidere til å spesialisere seg i faget sitt gjennom formaliserte etter- og videreutdanningstilbud som for de med høyere utdanning.

Eksempel fra Norsk Teknologi

Etterutdanningstilbud som mindre enheter enn ½ år.

Fagskolelovens § 1a sier at det skal tilbys fagskoleutdanning som tar hensyn til lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder.

Næringslivet har i økende grad behov for spesialkompetanse innen relativt smale profesjoner og fagemner. Eksempel på dette er at Ekomforskriften krever en ekom spesialmodul på 15 fagskolepoeng (mindre enn ½ år) som del av, eller som tillegg til en toårig elektro fagskoleutdanning, for å forestå arbeid på elektroniske kommunikasjonsanlegg. Tilsvarende behov finnes også for fagteknikere som skal dekke ulike krav til kvalifikasjoner i forhold til bl.a. Plan og bygningsloven, Internkontrollforskriften etc.

Slik vi leser høringsutkastet, er det lite tilrettelagt for at fagskolen skal kunne tilby kortere spesialiseringer eller delemner av allerede godkjente fagskoleutdanninger som etterutdanningstilbud, for å dekke lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innen prioriterte samfunnsområder.

Vi støtter opp om at godkjente fagskoleutdanninger skal være fra ½ til 2 år, men forskriften må samtidig tilrettelegge for at fagskolen skal kunne tilby kortere spesialiseringer som etterutdanningstilbud, dersom de er del av godkjente utdanninger.